

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 8 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Petek, 1. junij 2018 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

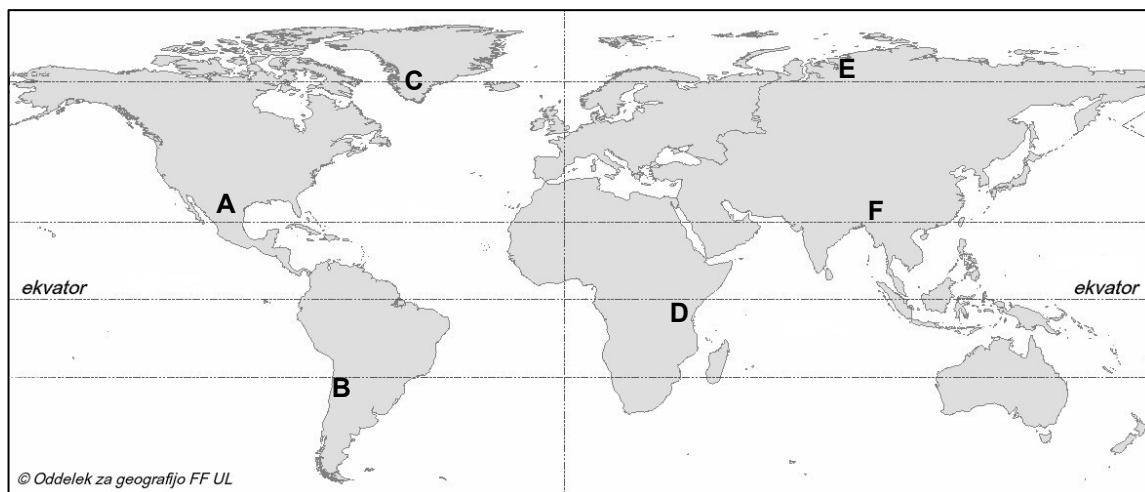
Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

*Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.
Barvna priloga ima 4 strani (17–20).*

Obča

1. Na sliki 1 je s črkami od A do F označenih šest območij na svetu. Izpišite črki tistih dveh izmed njih, ki ju je zajela pleistocenska celinska poledenitev.

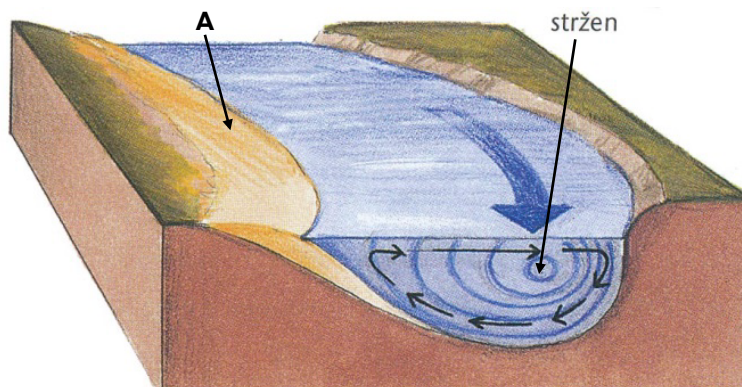
Slika 1

Območje 1: _____

Območje 2: _____

(2 točki)

2. Slika 2 prikazuje prečni prerez rečnega okljuka. Napišite zunanji preoblikovalni proces, ki prevladuje na bregu reke, označenem s črko A. Opišite glavno značilnost stržena reke, ki je prav tako označen na sliki 2.

Slika 2

(Prirejeno po: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2014: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 42. Modrijan. Ljubljana)

Proces: _____

Opis: _____

(2 točki)

3. Opišite dve značilnosti reliefa, preoblikovanega z gorsko poledenitvijo, zaradi katerih je ta manj primeren za poselitev.

1 _____

2 _____

(2 točki)

4. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o vetrnem reliefu.

- A Velike letne temperaturne amplitude so glavni vzrok za močno mehanično preperevanje v tropskih puščavskih območjih.
- B Zaobljeno površje v kamnitih puščavah je posledica korozije.
- C Barhani so peščene sipine v obliki polmeseca, ki so praviloma položnejše na privetrni strani in se premikajo v isto smer, kot piha veter.
- D V peščenih puščavah prevladuje vetrna akumulacija, v kamnitih puščavah pa deflacija.
- E Vetrna akumulacija in erozija se pojavljata le na območjih suhega in polsuhega podnebja.

(2 točki)

5. Slika 13 v barvni prilogi prikazuje otok, pred katerim so domačini zgradili kamnit zid, označen s črko A. Pojasnite učinek kamnitega zidu na oblikovanje obale otoka.

(2 točki)

Svet 1

6. Med navedenimi celinami obkrožite dve, ki na zahodnih obalah nimata oceanskega podnebja.

Evropa Azija Severna Amerika Južna Amerika Afrika

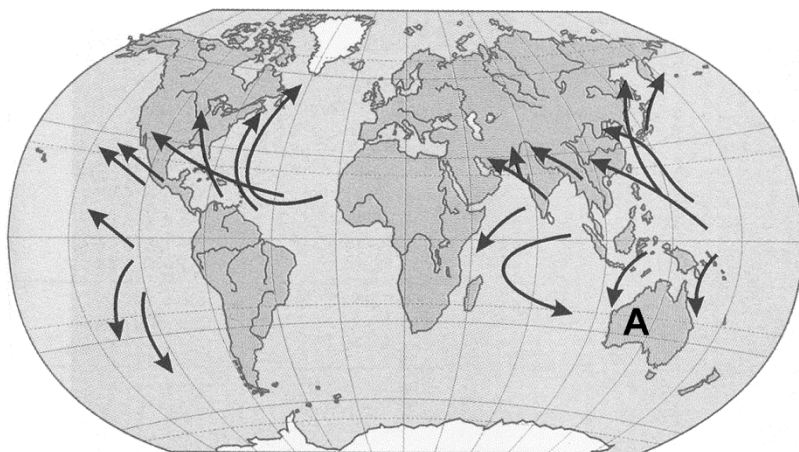
(2 točki)

7. Obkrožite dve pravilni trditvi o monsunskem podnebju Azije.

- A Poleti je morje bolj segreto od kopnega, zato je takrat v jugovzhodnem delu Azije največ padavin.
- B Zračni tlak je poleti višji nad oceani, zato vlažni monsoni pihajo z morja proti kopnemu.
- C Monsunsko deževje povzroča obsežne poplave zlasti pozimi, kar je zaradi toplih zim pomembno za namakanje riževih polj.
- D Povprečna temperatura najhladnejšega meseca je v primerjavi s savanskim podnebjem nižja.

(2 točki)

8. Na sliki 3 so s puščicami označena območja, kjer so pogosti velikanski zračni vrtinci. Imenujte te zračne vrtince in opišite vzrok, zaradi katerega ne nastajajo v zmernih geografskih širinah.

Slika 3

(Prirejeno po: Příroda a lidé Země: Učebnice zeměpisu pro střední školy, str. 46. České geografické společnosti. Praga, 2004)

Zračni vrtinci: _____

Opis: _____

(2 točki)

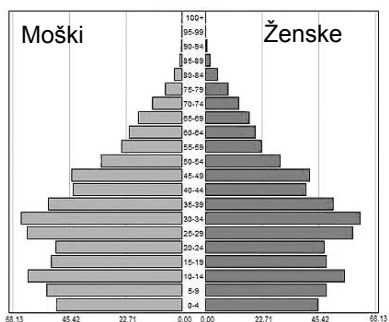
Svet 2

11. Na sliki 14 v barvni prilogi so s črkami A, B, C in D označena območja z različnimi etničnimi značilnostmi prebivalstva v ZDA. V spodnji preglednici z znakom + označite območje, za katero posamezna trditev velja.

Trditev	Območje A	Območje B	Območje C	Območje D
Prevladujoča etnična skupina na tem območju doživlja največjo rast.				
Območje ima najvišji delež temnopoltega prebivalstva v ZDA.				

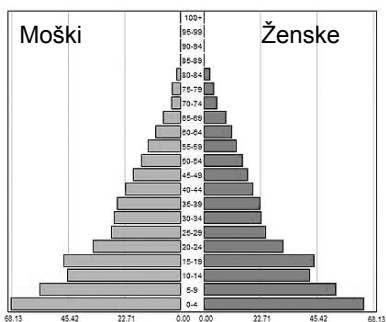
(2 točki)

12. Naključno razporejene starostne piramide na slikah 8, 9 in 10 prikazujejo demografske značilnosti Kitajske v letih 1970 in 2000 ter projekcijo spolno-starostne sestave v letu 2050. Napišite letnici 1970 in 2050 nad ustrezni starostni piramidi.

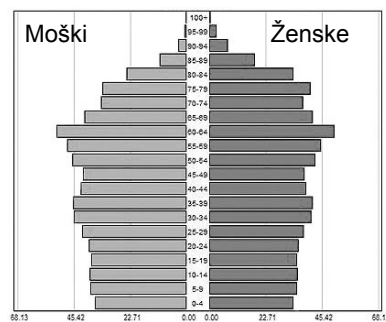
Slika 8

(Prirejeno po: http://www.chinaprofile.com/data/ani_pop_1.htm. Pridobljeno: 31. 3. 2016.)

Slika 9

(Prirejeno po: <https://fqzhang.files.wordpress.com/08/china-population-pyramid.png>. Pridobljeno: 31. 3. 2016.)

Slika 10

(Prirejeno po: http://3.bp.blogspot.com/_o2H52OHKdg/TRj4K7CJoUI/AAAAAAAAAng/xHQgLUfd4/s1600/Screen+shot++at+4.15.28+PM.png. Pridobljeno: 31. 3. 2016.)

(2 točki)

13. Imenujte fazo v razvoju družbe, v kateri so glede na dejavnostno sestavo prebivalstva tiste države, katerih demografske značilnosti prikazuje starostna piramida na sliki 10 v nalogi 12.

(1 točka)

14. Imenujte staroselce v Avstraliji in opišite njihov današnji družbeni položaj.

Staroselci: _____

Opis: _____

(2 točki)

15. Na slikah 15 in 16 v barvni prilogi sta prikazani etnični sestavi prebivalstva Mehike in Kube. Izpišite številko slike, ki prikazuje etnično sestavo Kube, in pojasnite vzrok za razliko v etnični sestavi med državama.

Slika: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

Evropa 1

16. Pri vsaki trditvi obkrožite pojem, ki jo pravilno dopolnjuje.

V Srednji Evropi je bil pred poselitvijo prevladujoči tip naravnega rastlinstva
listnati gozd / iglasti gozd.

Negativni vplivi kislega dežja so močnejši pri listavcih / iglavcih.

(2 točki)

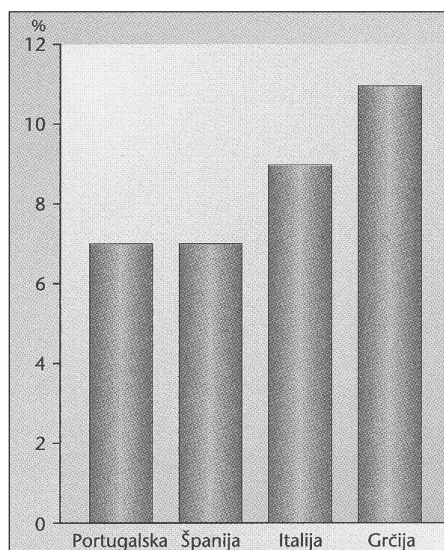
17. Slika 17 v barvni prilogi prikazuje rastlinske pasove v Vzhodni Evropi od Barentsovega morja na severu do Kaspijskega jezera na jugu. Imenujte prevladujoči tip naravnega rastlinstva in prevladujoči tip prsti v rastlinskem pasu, ki je označen s črko A.

Tip naravnega rastlinstva: _____

Tip prsti: _____

(2 točki)

18. Slika 11 prikazuje delež namakalnih površin v državah Južne Evrope. Imenujte pedogenetski dejavnik, ki odločilno vpliva na potrebo po namakanju, in obkrožite lastnost prsti, ki omogoča hitro odtekanje vode zaradi prevlade peščenih delcev v prsti.

Slika 11

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2008: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 134. Modrijan. Ljubljana)

Pedogenetski dejavnik: _____

Lastnost: struktura pH tekstura organizmi

(2 točki)

M 1 8 1 5 0 1 1 1 1 1

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

19. Napišite rabo tal (zemljiško kategorijo) v pokrajini, ki jo prikazuje slika 18 v barvni prilogi, in kmetijsko panogo v pokrajini, ki jo prikazuje slika 19 v barvni prilogi. Primerjajte značilnosti prsti obeh pokrajin in pojasnite vpliv padavin na lastnosti prsti.

Raba tal (zemljiška kategorija): _____

Kmetijska panoga: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

20. Z opisom vzroka in posledice pojasnite negativni vpliv človeka na kakovost prsti v pokrajini, ki je na sliki 17 v barvni prilogi označena s črko B.

(1 točka)

Evropa 2

21. Izmed naštetih energijskih virov izpišite tistega, ki prispeva največji delež električne energije v Franciji, in tistega, ki prispeva največji delež električne energije na Norveškem.

nafta vodna energija zemeljski plin premog jedrska energija

Francija: _____

Norveška: _____

(2 točki)

22. Imenujte objekt, ki ga prikazuje slika 20 v barvni prilogi, in obkrožite črko pred morjem, v katerem jih je največ.

Ime objekta: _____

- A Baltsko morje
- B Severno ledeno morje
- C Jadransko morje
- D Severno morje
- E Egejsko morje

(2 točki)

23. Opišite dva vzroka, ki sta poleg nahajališč surovin in energijskih virov vplivala na zgodnji industrijski razvoj v Združenem kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske.

1 _____

2 _____

(2 točki)

24. Pojasnite vzrok za izgubljanje delovnih mest v 2. polovici 20. stoletja v pokrajini, ki je na sliki 12 označena s črko A.

Slika 12

(Prirejeno po: http://www.youreupemap.com/blank_europe_map.gif. Pridobljeno: 24. 3. 2016.)

(2 točki)

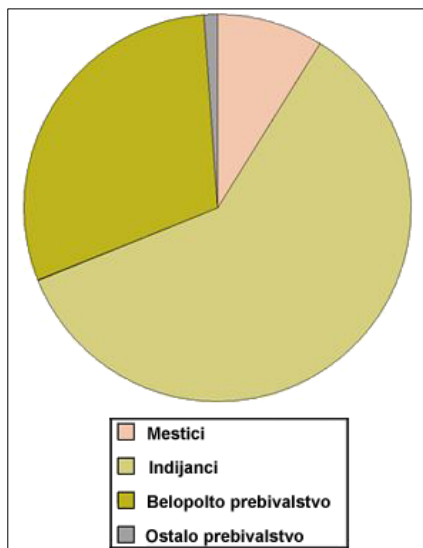
25. Z opisom vzroka in posledice pojasnite eno gospodarsko spremembo, ki jo je po letu 1990 doživela pokrajina, označena s črko B na sliki 12 v nalogi 24.

(2 točki)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

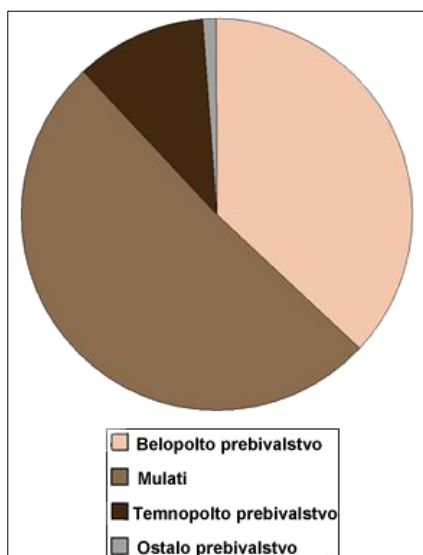

Prazna stran

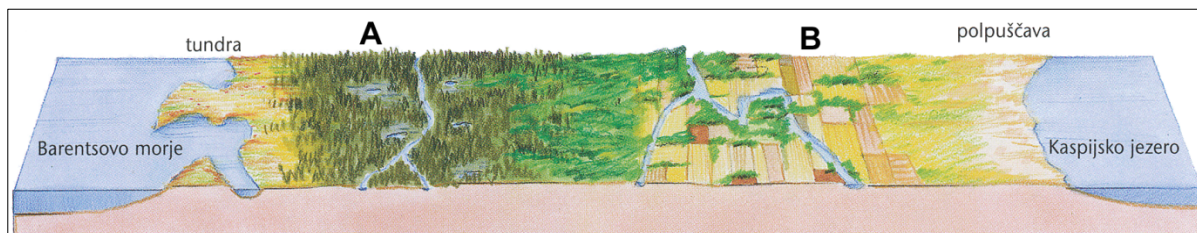
Slika 15

(Prirejeno po: Godec, G., in drugi, 2006: Geografija Srednje Amerike. Elektronski vir. Svarog. Miklavž na Dravskem polju)

Slika 16

(Prirejeno po: Godec, G., in drugi, 2006: Geografija Srednje Amerike. Elektronski vir. Svarog. Miklavž na Dravskem polju)

Slika 17: Rastlinski pasovi v Vzhodni Evropi

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2012: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 39. Modrijan. Ljubljana)

